

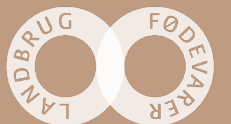
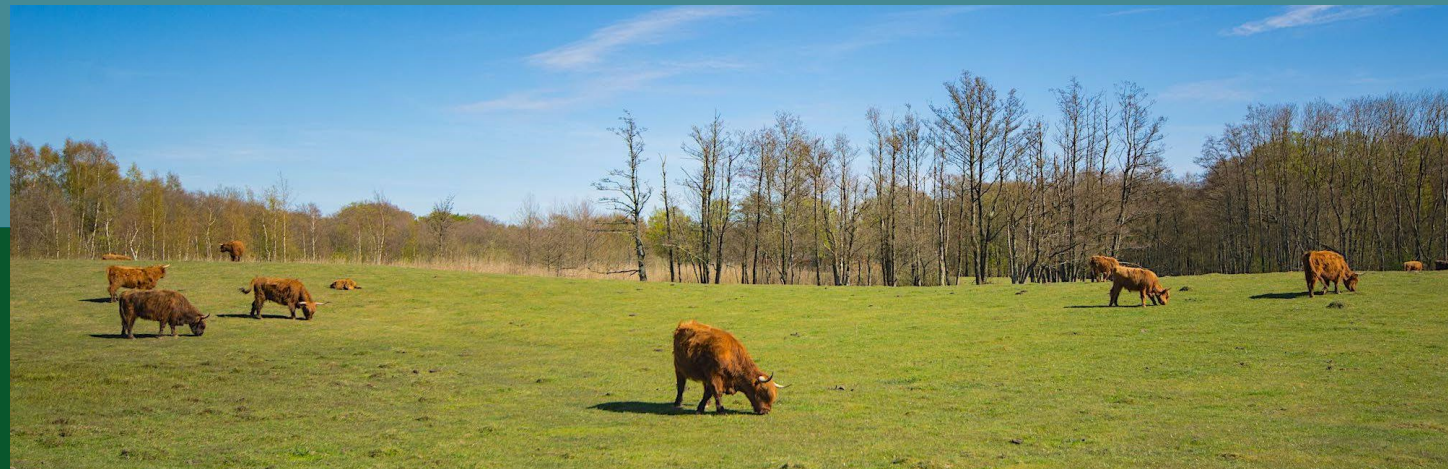
STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

Kødkvæg og naturpleje

Specialkonsulent Per Spleth, SEGES psp@seges.dk
tlf 87405301

SEGES



Kødkvæg og naturpleje

- Der er ca 300.000 HA i DK som ønskes afgræsset og holdt som åben natur(overdrev, enge osv)
- En stor del af arealer ejes af NST, Fonde og Kommuner og der kan laves 5 års aftaler. Kogræsserlaug
- Ca 90.000 ammekøer i DK. Også mulighed for at krydsningskvier og stude fra mælkeproduktionen kan lave naturpleje.



Kødkvæg og naturpleje

Tabel 2. Antal køer i alt, renracede og krydsninger pr. 1. oktober 2018

	2017	2018	2018
	I alle besætninger	I alle besætninger	I avlsbesætninger
Aberdeen Angus	3.653	3.537	831
Blonde d'Aquitaine	1.153	990	260
Charolais	2.763	2.459	1.032
Dansk Blåkvæg	1.250	1.554	56
Dansk Korthorn	340	344	59
Dexter	1.729	1.702	158
Galloway	3.405	3.475	289
Grauvieh	410	391	93
Hereford	5.507	5.044	1.744
Limousine	14.022	12.833	3.204
Org. Schweizisk Brunkvæg	12	14	8
Piemontese	190	190	62
Pinzgauer	70	62	6
Salers	161	127	26
Simmental	8.050	7.364	1.038
Skotsk Højlandskvæg	2.182	1.944	421
Wagyu	118	137	-
Øvrige krydsninger	48.281	48.290	335
I alt	93.296	90.457	9.622

SEGES



Kødkvæg i naturplejen

EKSTENSIVE RACER	NATURPLEJE	ØVRIGE BEMÆRKNINGER
Skotsk Højlandskvæg	Meget hårdfør. Udnytter foder med lav næringsværdi, bl.a. lyng. Trives bedst udendørs hele året, tåler kulde og varme.	Meget høj produktiv levealder.
Hereford	Hårdfør. Små krav til foderkvalitet.	Tyk vinterpels.
Angus	Hårdfør, nøjsom.	
Dexter	Hårdfør. Skånsom for arealerne pga. størrelsen. Våde arealer optrædes mindre end ved store dyr.	Tykpelset, tåler koldt og vådt vejr. Den mindste race, ca. 110 cm høj. Kan blive gammel.
Korthorn	Hårdfør, nøjsom.	Danmarks ældste kødkvægsrace.
Galloway	Meget hårdfør, skånsom, nøjsom, stor vom kan optage store mængder grovfoder. Kan klare sig på stride græsser og træagtige vækster. Især egnet til helårsgræsning.	Tykpelset, tåler koldt og vådt vejr, ikke så godt varme. Relativ langsom vækst.
Heckkvæg	Hårdfør, nøjsom.	Ligheder med uroksen, der er uddød.
INTENSIVE RACER		
Charolais	Goldkøer gode til naturpleje.	
Limousine	Goldkøer gode til naturpleje.	Mest udbredte kødkvægsrace i DK.
Simmental	Goldkøer gode til naturpleje.	Primært meget intensiv kødproduktion.
Piemontese	Goldkøer gode til naturpleje.	Gode slagteresultater. Kødegenskaber bevares ved krydsning.
Salers	Hårdfør. Kan udnytte ringe græsgange.	
Blonde d'Aquitaine	Goldkøer er gode til naturpleje.	Voldsom tilvækstevne ved adgang til tilskuds-foder.

Kilde: Per Spleth, HusdyrInnovation, Kødproduktion, Kvæg

Kødkvæg og Naturpleje

Ny brugervenlig manual til naturen på landbrugsbedriften

Hent inspiration til at passe bedre på naturværdierne på din bedrift, og få nye idéer til hvad du kan gøre for at fremme biodiversiteten.

Der er masser af muligheder for at forbedre levevilkårene for de vilde dyr, planter og svampe rundt omkring på bedriften. Ofte handler det faktisk om at man skal gøre mindre og lade naturen udfolde sig. Med denne nye manual får du et overblik over bedriftens naturværdier og råd til hvordan du prioriterer og implementerer konkrete tiltag der kan bruges direkte på bedriften, i naturen og omkring marken for at hjælpe landets biodiversitet.

Du finder [manualen her](#) 📄



SEGES

Kødkvæg og naturpleje

- Krav om at der skal være læskure
- Nogle steder kan naturlige forhold være nok
- Vigtigt at se på hvordan dyrene har det



Kvæg på naturpleje

- Adgang til vand
- Husk mineraler
- Tjek huld – er der nok foder på areal?
- Tjek for parasitter (lungeorm, leverikter)



Naturpleje som driftsgren

- Økonomien analyseres separat
- Pris på vinter grovfoder er til vejledende beregnet pris
- Fuld aflønning til ejer

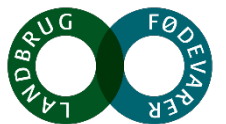


Beskrivelse af deltagere



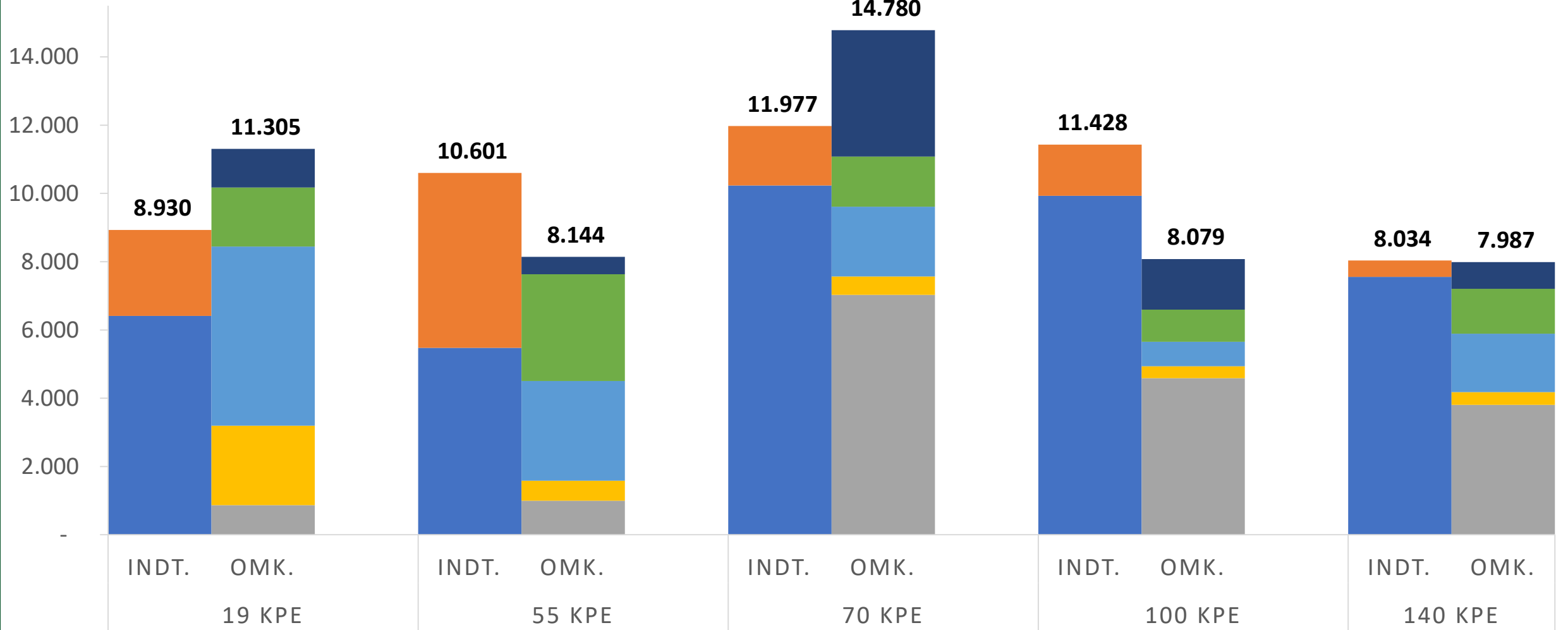
1. 19 KPE - Skotsk Højland, lav tilskudsfodring, helårsgræs
2. 55 KPE - Galloway, jagtværddi, stort areal
3. 70 KPE - Hereford, vinter opstaldning + indkøb af kalve
4. 100 KPE - Angus + indkøb af kalve, vinter opstaldning, stort salgsarbejde
5. 140 KPE - Angus, ude gående køer/kvier om vinteren

SEGES



KPE: Moderdyr med naturligt ændret

INDTÆGTER OG OMKOSTNINGER, KR. PR. KPE



■ Bruttoudbytte

■ Dyrlæge og diverse omk.

■ Kapital omk.

■ Foderomkostninger

■ Arbejdsomkostninger

■ Nettooverskud fra pleje- og naturarealer

■ Andre kapacitetsomkostninger



Hvad sikrer en god økonomi

- Fornuftigt størrelse
- Rigtigt forhold mellem dyr og areal
- Sammenhængende arealer
- Lav tilskudsfordring – meget græs og græsensilage.
- Høj nettobetaling for naturpleje
- Afsætning af "Naturkød"



Krav til dækningsbidrag

- Vinter opstaldning
- Aflønning
- Marker og inventar



Afsætning

- Koncepter? Fx "Naturkød", Angus Koncept Naturligvis Limousine, Skovkvæg fra Mols.
- Gode muligheder for at øge indtjeningen
- Kræver tid og tålmodighed
- Større risiko
- Forskellige niveauer af afsætning
 - Udskæringer
 - Lille gårdbutik
 - Ansat personale

SEGES



Opsummering

- Stor forskel på økonomi i kødkvæg-naturpleje
- Kend dit krav til DB
- Identificer synergieffekter
- Hav en afsætningsstrategi

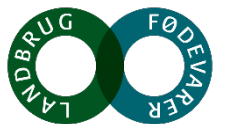


Spørgsmål

Spørgsmål?



SEGES



STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

**Naturforvalter
Kvægets behov**

Specialkonsulent Per Spleth, SEGES

Tlf 87405301 psp@seges.dk

SEGES



Fodring og produktion af dyr på naturarealer

- **Dyrenes ernæringsbehov i fht. livscyklus, ydelse, årstid**
- *Vurdering af foderkvalitet på arealer og påvirkning af dyrenes tilvækst*
 1. *Det vil altid være godt at veje dyr forår og efterår så man kan vurdere vækst.*
- **Optimal kælvningsperiode på året (vurderet ud fra areal, race og græsningsstrategi)**
 1. Ved ekstensive racer med helårsgræsning vil jeg anbefale kælvninger i april-maj så køerne kan producere mælk når græsvæksten er højest.
 2. Ved mere intensive racer hvor der kun afgræsses fra april til november kunne kælvninger måske bedre være i oktober-november hvor koen så kan fodres mens den går med kalven. Vi har også lavet forsøg med fravænning ved 3 ctr 6 mdr.

Huldvurdering af dyrene

Huldvurdering af ammekvæg

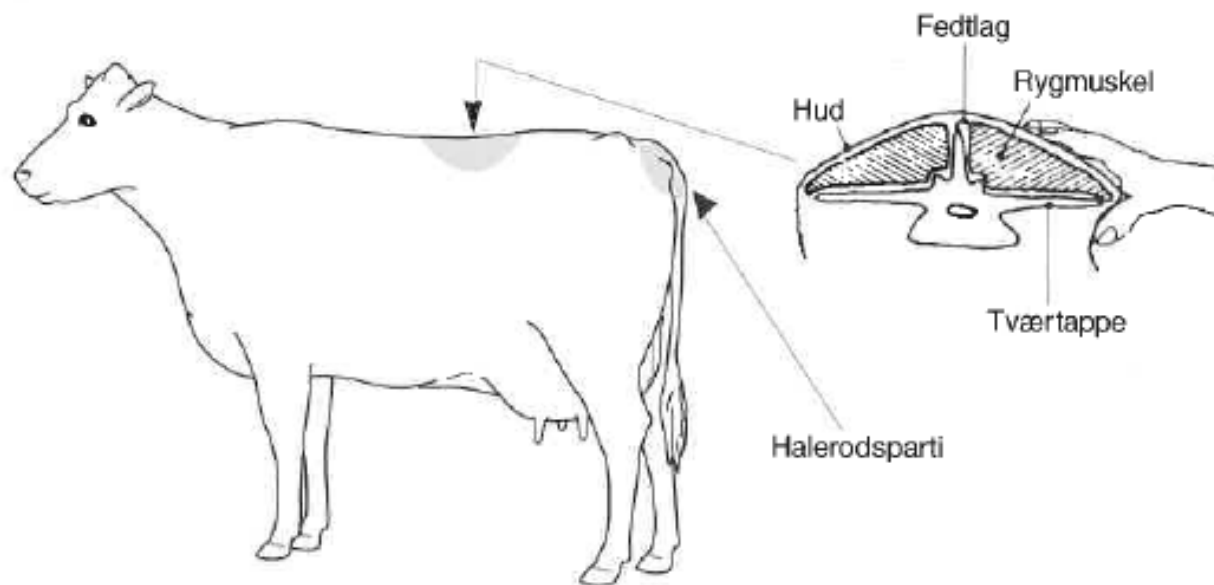


Illustration af det britiske huldbedømmelsessystem (The Scottish Agricultural Colleges, 1984).

- Karakter 1: De enkelte tværtappe kan let identificeres, og enden af tværtappene føles skarpe.
- Karakter 2: De enkelte tværtappe kan stadig identificeres, men enden af tværtappene føles afrundede på grund af et tyndt talgdække.
- Karakter 3: Tværtappene kan kun føles ved et fast tryk på enden af tværtappene. Fedtlaget omkring haleroden kan let føles. Også bækkenbenet kan tydeligt mærkes.
- Karakter 4: Tværtappene kan ikke længere føles. Et betydeligt fedtlag omkring haleroden ses som en mindre forhøjning, der føles blødt at røre ved. Bækkenbenet kan kun føles med et fast tryk.
- Karakter 5: Haleroden er dækket af et meget tykt fedtlag, der gør, at benstrukturen ikke længere kan ses. Bækkenbenet kan heller ikke længere føles.

Kilde: 669. Beretning fra SH.

Anbefalede huldkarakterer for ammekøer

	Løbning	Midtdrægtighed	Kælvning
Efterårskælvare	2,5	2,0	3,0
Forårskælvare	2,0 - 2,5	3,0	2,5

Foderbehov

- *Planlægning af foderbehov over året*
- *En ko på 700 kg har behov for ca 10 FE pr dag mens den går med kalv og 5 FE pr dag mens den er gold. Der går ca 6 kg græs til en FE af en fornuftig kvalitet.*



Foder eksempel

Foderplan
Kødkvæg sommer 2020

Nst Kronjylland . Vasevej 7 . 8920 Randers NV . 72 54 30 00

CVR: 28422711

Driftsenhed: 29367 Kvæg	Periode: 08-06-2020 - ?	Udvokset vægt ammekøer: 650 kg
Besætning(er): 29367	Race: Angus	Gns. tilvækst kvier: 521 g/dag
	Krydsninger/Blandet kvæg: Nej	Gns. tilvækst tyre: 936 g/dag

Udfodring pr. dyr pr. dag

Fodermiddel	Enhed	Ammekøer	Ammekøer	Ammekøer	Kvier	Kvier
		Malkende	Golde	Kælvekvier	155 - 340 kg 6.9 - 18.6 md	340 - 571 kg 18.6 - 33.2 md
Varigt enggræs	kg (kg TS)	57,2 (10,3)	37,2 (6,7)	56,1 (10,1)	25,6 (4,6)	37,2 (6,7)
Type 3, granuleret	g (g TS)	100,0 (100,0)	100,0 (100,0)	100,0 (100,0)	75,0 (75,0)	100,0 (100,0)

Fodermiddel	Foderforbrug i alt i perioden		
	Kg	Kg TS	FEN
Varigt enggræs	7902	1422	1148
Type 3, granuleret	15	15	0

Foder eksempel

Nst Kronjylland . Vasevej 7 . 8920 Randers NV . 72 54 30 00

Næringsstofindhold i foderration pr. fodergruppe

Parameter	Enhed	Ammekøer	Ammekøer	Ammekøer	Kvier	Kvier
		Malkende	Golde	Kælvekvier	155 - 340 kg	340 - 571 kg
					6.9 - 18.6 md	18.6 - 33.2 md
		Tildelt	Tildelt	Tildelt	Tildelt	Tildelt
Pris	kr./dag	8,06	5,39	7,91	3,72	5,39
Foderoptagelse	kg TS/dag	10,4	6,8	10,2	4,7	6,8
Energioptagelse	MJ/dag	66,4	45,5	70,0	31,5	47,8
Energi	MJ/kg TS	6,39	6,70	6,87	6,74	7,03
Energibalance	%	100,6	101,1*	100,0	101,2*	100,7
PBV	g/kg TS	47*	63*	35	35	43
Råprotein	g/kg TS	168	168	168	167	168
NDF	g/kg TS	386	384	386	384	384
Calcium i alt	g/dag	110	76	108	53	76
Fosfor i alt	g/dag	41	27	40	18	27
Magnesium i alt	g/dag	32	25	31	18	25
Fylde i alt	FV	4,81*	3,31*	4,13	1,89	2,75*
Grovfoderandel	% af TS	99,0	98,5	99,0	98,4	98,5
Økologisk foder	% af TS	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Valg af arealer, græsningstryk og græsningsform

- **Dyrenes krav til arealstørrelse** – udbytter på 500 til 3000 FE/HA pr år – en ko med kalv har behov for ca 1800 FE på en sommer sæson fra maj til november.
- **Dyrenes krav til arealets ”indretning”** – ikke for smalle passager – ved våde arealer skal der være adgang til højere liggende arealer ved store nedbørsmængder
- **Dyrenes krav til egnet vinterareal eller vinteropstaldning** – hvis der skal være kvæg på arealet om vinter kræver det tørre arealer med naturlig læ/ly eller læskur.
- **Vurdering af arbejdsindsats og dyrenes ydelse på et naturareal -**
- **Balancen mellem græsningstryk og dyrenes ydelse – naturpleje vs. Tilvækst -** Hvis formålet kun er naturpleje kan der gå galloway/højlandsstude. Eksempel ved Skagen. De kan nemt blive 15 år og passe store arealer.

Diverse

- *Behov for stald, mulighed for kohotel*
- *Regler og krav til hold af græssende dyr*
- *Udegående dyr om vinteren –hvordan er reglerne? Hvornår er der behov for læskur?*
- *Transport af dyr (reglerne og transportmuligheder af levende dyr, låne-samarbejds løsninger for transport af dyr, arbejdsopgaverne forbundet med flytning og transport af dyr*
- https://www.landbrugsinfo.dk/public/4/a/f/faktaark-om-naturpleje_pl_13_1478



Spørgsmål til grupper ved besøg i Højriis Mølle arealer

- Størrelse på areal og belægningsgrad med dyr? Hvor mange kan gå her?
- Huld vurdere 3 køer hvis muligt (1-5)
- Er der forhold på arealet så kvæg kan gå der om vinteren?
- Er der behov for tilskudsfodring? Hvis det er hvor søger man dispensation?
- Hvad er bedst at tildele i eventuel kalveskjul og hvorfor ?